

Žensko glasovanje.

V BODOČEM novembru, ko bo v razpravi zakon o občinskih in deželnih volitvah, bodo poslanci-emancipiranci držali mnogo strastnih govorov. Oni bodo, že milijonski krat, dejali, da se italijanska civilizacija malo razlikuje od hotentotske v vseh rečeh, ki zadevajo ženske; da Evropa gleda na nas (nima drugega dela uboga Evropa); da je za ustvaritev sreče italijanskih žen nujno, dovoliti jim volilno pravico v upravne zastope. Zbornica se pomišlja; potem postane zmedena, ganjena od petresljive slike italijanskih žena, ki so odločene, vzeti si življenje, če se jim odreče glasovalna pravica, in pravo glasa je dovoljeno. Toda to ne zadošča, — ne zadošča dati pravico, ne da bi pripoznali možnost, da se jo izvršuje. Zatorej bo vlada prav naredila, če razpusti tri, štiri občine, ali pa bodo občinski sveti sami imeli toliko duha, da se razidejo. Predstavljam si torej, kaj bo temu sledilo.

Velika agitacija v vseh budoarjih, zarote v salončkih, živahni dvogovori na cestnih vogalih, v modnih zalogah, v glediščnih ložah: ne misli se več na ljubimkanje, na lišp, na opravljanje: za vse to bo še časa; volitve so pa tako poredkoma! Prijateljice, zlahta, navadne znanke se sestajajo, se iščejo, da bi se razgovorile o volitvah, da bi propagirale in delale propagando in vzele v pretres predlagana imena. Rožnata, odišavljena, uljudna pisemca krožijo; razsipajo se objemi, poljubi, sladke besede; iz

ženske orožarne pridejo na dan vsi pokloni, ceremonije, ljubeznjivosti velikih dogodljajev: ženske se skušajo, medsebojno zapeljati. Toda z moškimi postanejo tehtne, resnobne, skrivnostne; vsak poskus dvorjenja se odbije, kot sumljiv; vsak obisk se zprejme z nezaupanjem; preiskuje se vse napake in zasluge posameznih kandidatov, z veliko resnostjo. Tainta je temnolas; zatorej mu bodo vse, ki so se posvečale fiziološkim študijam o svetlolasih, odrekle glas. Drugi pa sicer potrosi eno liro osemdeset, da si kupi par šremenov za čevlje, odreka pa ženi par bornih uhan za petsto lir — je slab upravnik, ne bo šel med svetovalce. Kandidati se morajo podvreči podrobnim izpraševanjem, morajo obljubljali, da bodo držali; če ne, ne. Neka gospodična z gubami v obrvih in z usti polnimi številčk, vpraša kandidata:

— V slučaju, da bi vas poslali v mestno hišo, bi glasovali za načrt za novo cesto od Sv. Ferdinanda do Ville?

— Gotovo.
 — Prav — in denar?
 — Nova doklada ...
 — Na kaj? Upam da ne na luksusne predmete?

— Bog me varuj!
 — Izvrstno, vztrajajte v teh dobrih idejah...
 — In ... smeni upati?
 — Bomo videle, gospod, bomo mislile.

Ena izmed soprog kroži, priporočujoč prijateljicam kandidaturo svojega moža; ne govori o njegovih zaslugah, ne pove, kaj bo napravil ampak ljubeznjivo šepče: »Vedno je okrog mene, od jutra do večera, bila bi sreča zame, če mi ga pošljete v mestni svet!« In prijateljice-soproge, usmiljene in dobro vedoč, kaj pomeni, če se mož preveč drži doma, dajo svoj glas.

Kandidat se ne peča več z volilci; marveč vse namere gredo za tem, da si pridobi volilke: uprizarja velike pozdrave na desno in levo, razkazuje se v elegantnih oblekah, postane čednosten in spodoben kot mlad ženin. Gospodična v prvem nadstropju je volilka; na stopnicah se ji ugame iz udvorljivosti. Učiteljica ljudske šole, ki jo obiskuje njegova hčerka, je volilka; on gre vedno z veliko ljubeznijo do otroka pospremiti punčko iz šole. Kjerkoli najde gospe, uveljavlja svoja čista politična načela in belo oprsje svoje srajce. Pošlati mora sladke in pobožen z dobrimi dušami, ki so pod vodstvom župnika, obetaje jim, da uvede katekizem v šole; nasprotno mora pa skupini mladih in poskočnih zaročenk zagotoviti, da bodo pustna slavja sijajna in da bo mestni svet naklonil čedno svoto. Končno čudovita zmes nasmehov, poklonov, privolitev koncesij, obetov, ki se podijo, se zapletajo, si nasprotujejo, se zlivajo in mu storijo zgubiti ... če drugega ne, glavo.

Medtem pa se ženske shajajo. Shajajo se, brez dvoma: če so volilke, imajo pravico do shodov in razprav. Predstavljam si, od tu, prostorno dvorano, nabito polno žensk, kjer od vseh strani slišiš zahtevati besedo, kjer govornicam nikdar ne uspe, doseči tišino, kjer vse ostanejo enih misli ... o lastnem mnenju. Slikam si pogled, ki ga tvorijo pestre obleke, temne, svetlobarvne ali ugašene svetlobe; Črešnjeva obleka zmerne, od katere se odbijajo rdeči trakovi republikanke, klobuček v empirskem slogu ustavoverne, ki bo zmerjal socialističnega tovariša slogu Guiteau, borba belih in rumenih, ki se skušajo nadkriliti, resnoba črnega, ki zaničljivo zre na belega! In vse ljubeznjive posestnice teh oblačil, ki se razburjajo, ki so nervozne, ki od časa do časa udarijo v smeh in ploskanje! In pahljače, ki se oživljajo, plapolajoča peresa, cvetke, zvijajoče se v krčih! Čujem jo, duhovito govornico, ki ima pred seboj občinstvo, sestavljeno iz deklic, pa jim govori samo te besede:

— Volilke, glasujte za listo zakoncev! Njih ime, njih značaj vam je jamstvo njih poštenja!

V soboto zvečer ni spanja: in če bi šantavi hudič resnično mogel dvigniti strehe hiš, bi videl vse glave brez sna in nemirne na blazinah. Bo lista prodrla? Da, ne, da: ne ve se, upa se, trepeče se; kedaj napoči zarja? Slednjič pride ta blažena zarja in veliki dan je napočil in slednjič bodo šle na volišče. V hiši je revolucija, vrata udarjajo, mačka mijavka, otroci, ki niso še pridobili jasnega pojma o volitvah, tulijo: ne stori nič.

Obleče se kostum za to priložnost: rumena obleka, platnen ovrtnik, črna zaveznica, klobuček na uho, ob strani torbica za glasovnico, kukalo za nadzorstvo volilnih opravil intakodalje, — na ta dan sfrčijo v zrak maša, sprehod, novice in vse drugo. Na voliščih je slišati tiho šumenje in izreke, bolj mrmrane ko izgovorjene; vdihuješ najfinejše parfeme; vidiš bele roke, od prstov dalje vse zvite kot vretenca, potopiti se za hip v žaro. Svetle in temne glave gredo mimo s svečanim nasajenim obrazom in korakajo, korakajo, zroč v predsednika, — ubogi predsednik, pomilujem ga, — nasmihajoč se tajniku, postrani zroč druge volilke, toda z resnobo, z mirom, ki sta zavidanja vredna. Zdaj so prepričane, da so po vesti izvršile eno najdragocenejših pravic ženske. Vedo, da so izpolnile poslanstvo, ki sicer ni ravno preveč dobro, a je poslanstvo. V pričakovanju izida se ne govori o drugem kot o volilnih pripetljajih, o blokkih, — da, tudi o blokkih, o preprečenih sleparijah, o propadlih zarotah; — in da je tainta gospa imela v rokavu dvajset glasovnic in da so one druge v naskoku zavzele sedež in da so brzojavne pomočnice volile strnjeno!

Ko se zazve izid, izbruhne pravcata vojna; na eni strani plesi, petje, zvonjenje, obedi, napitnice, — na drugi pa omedlevice, krči, glavobol, solze in obup. Potem sovraštva, prisege za maščevanje, potrgane vezi, izdane ljubezni in ubogi možje v mukah. In občinski svet? Čuden svet, pestre sestave, ali premlad ali preštar, nekoliko katoliški, nekoliko svobodomiselni, malo plavolas in malo teman....

Šale so vse taka košatenja: «... čas je, gospodje, da žena ne bo več mandrana, čas je, da ona vstopi v javno upravo, čas je, da se ji priznajo te svete, nedotakljive pravice...»

Bog! Koliko smeha bo v novembru v zbornici!

LISTEK uredništva: Prinašamo dražestno stvarico Matilde Serao o ženski volilni pravici. V tem s humorjem in smehom rasoljenem opisu se zrcali strah vseh, ki odklanjajo delo ženske v politiki. To črtico je napisala pisateljica že l. 1878. Otdedaj je preteklo že mnogo vode, a

še vedno se nasprotniki ženske volilne pravice sklicujejo na iste razloge na nezrelost, ki da izvira iz ženske narave. Onemu, ki je pa imel priliko, opazovali nastop žensk ob volitvah v Nemčiji, Nemški Avstriji in Češkoslovaški, temu so se razpršili vsi podobni pomisleki.

DOM GOSPE MATERE SERAFINE. IVAN PREGELJ.

VI. DUHOVNE VAJE.

akor leže v še samotnejšo cerkvičo vrhu zelenega griča prah s ceste in življenja ulic, kakor obledi polagoma še najsvetejša podoba, da jo morajo prevleči z novo barvo in kakor se razdehtijo cvetke pred Marijinim oltarjem, da jih iz sobote v soboto zamenjujete s svežimi, prav tako je s samostanskim življenjem. Samo okence

pri porti je, da vanj včasih pogleda svet in cesta in ulica. A tudi skozi drobno okence se ukrade prah v dušo, da ni več goreča, kakor prvi dan. Slika nebeškega ženina obledi pod prašno plastjo, dehteče cvetje molitev in sladkih pokor se obdehti in ubogi ženin čaka, išče prve, svete, najvišje ljubezni in je ne najde več, trka na srca in so počasna, da bi mu odprla, prosi hvaležnosti in je užaljen, ker je ne vidi....»

Tako je začel propovedovati v duhovnih vajah domači samostanski duhovnik. Z večšo besedo in iskreno preudarnostjo je iskal v duše in srca svojih ljubih ovčic. Vse je mislil, a je vedno zopet govoril zdaj eni, zdaj drugi, da bi ga bolje umela, da bi laže poslušnila, da bi preje pobrisala prah, ki se je bil nabral in uvelo, cvetje zamenjala s svežim. Iz dneva v dan, zjutraj, ob treh popoldne in zvečer jim je govoril in čudovito odkrival kakor je sam vedel in občutil iz sladke ljubezni, s katero je ljubil Tomaž Kempčan in učil ljubiti še druge.

Iz gorečnosti prvih knjig je rasel propovednik v ljubezenski dvogovor med dušo in ženinom v četrti knjigi. Čudovito je pela njegova latinska beseda, ki jo vselej tolmačil. Neumljiva po besedi se je po zmislu vedno jasneje oglašala v samostankah.

»Amor vult esse sursum, amor vult esse liber, kvišku kliče nebeška ljubav, svobode hoče, nič zunanjega, nesvetega je ne sme kaliti. Amor vigilat, ljubav čuje. Kdor ljubi bo radi ljubega svojega sprejel vse bridko in težko; paratus omnia pati, vse trpeti zaradi Jezusa. Vse prenesti, boj in bol in napast«.

In ko je govoril po ustili Izbranega, ki očita duši njene slabosti, je bilo, kakor da se s prstom dotika vsake posebej med nunami in da kaže nanje: na mater prednico, na prefekto, na učiteljice mater Anastazijo, na mater Silvijo, sestro Engelberto, na kuharico Antonijo, na vrtnarico Gabrijelo, ključarico Cirilo, na slepo se-

stro Anakleto in bolno Elekto, na živahno kandidatko Anico in resno Mercedes.

»Vzdihni in se kesaj, da si tako lahka za smeh in tako trda za jok«.

»Vzdihni in se kesaj, da tako rada govoriš in tako težko molčiš«.

»Vzdihni in se kesaj, da si tako hitro za spanje in tako počasna za delo«.

»Tako redko sem zbrana«, se je kesala sestra Ljudmila. »Čenče poslušam rada«, ji je sodila mati Antonija.

»Izbirčna sem pri jedi«, je tožila sestra Elekta.

»Tam debilis in avdersis« je vzdihnila sestra Anakleta in umela: tako šibka v nadlogah.

In potem je bilo kakor da govori propovednik samo trem, najvišji, gospe materi Serafini in gospodičnoma Anici in grofici Mercedes:

»Ad serviendum venisti non ad regendum, da bi služila te je Jezus pozval, ne da bi kraljevala«, je učil prednico.

»Qui aliud quaerit quam pure Deum et animae suae salutem, non inveniet nisi tribulationem et dolorem — le žalost in bridkost boš našla, če boš kaj drugega iskala mimo Boga in duše svoje rešitve«, je prigovarjal grofici.

Anica pa je razlpakana razumela, da misli baš njo in so ji drhtele pol odprte ustnice in je čula:

»Oportet te stultum fieri propter Christum. Preprosta bodi zaradi ženina nebeškega!«

In še je učil o nestalnosti srca človeškega. »Nollicredere affectui tuo; qui nunc est, cito mutabitur in te — zdaj je gorečnost v tebi, zdaj je ni«. Prava pot za ženinom je v duhu modrosti in vztrajnosti. Če pa pridejo skušnjave, ne obupuj. Ni ga svetca božjega, da bi ne bil trpel pred napastjo pekla. V zmagi je rešitev.

»Eris liber in corde — v srcu svojem bodite svobodne in temè vas ne bodo objele«, tenebrae non conculcabunt.

»Non conculcabunt«, je vzdihnila sestra Anakleta. Propovednik je vzdignil roko za blagoslov. Takrat se je sestra Elekta zgrudila in so jo odnesli nezavedno v njeno celico...

* * *

In še en dogodek je bil potresel duše samostanskih nevest tiste dni. Zvečer pred jutranjim obhajilom, ko so se bile zbrale v oratoriju, je zunaj na hodniku nekaj čudno zastokalo in padlo z zamolklim jekom. Mati prefekta se je dvignila iz stola in šla ven in je našla hromo mater Ignacijo na tleh. S pomočjo samostanske deklet, ki še ni bila vajena hišnemu redu, se je bila oblekla in prilezla do oratorija. Tu so jo zapustile moči popolnoma in zdrknila je deklet iz rok. Dekle je plaho bežalo.

Prenesli so mater Ignacijo nazaj v postelji. Gospa mati je stopila k njej in rekla:

»Mati, Ignacija, gorečo so Vas imenovali. Pa kar ste danes naredili ni bilo prav.«

In je molčala. Potem pa je rekla:

»A danes Vas ne karam. Zaradi Kristusa ne, mati Ignacija. Molite zame!«

Uboga bolnica se je solzna skušala opravičevati.

»Saj Vas hvalim vendar«, je rekla prednica. Bolnica je prijela njeno roko in jo poljubila...

Saj niso govorile a so vendar vse vedele, matere, sestre in kandidatini. In vse so čutile tiste dni, kako je vsa njihova gospa mati. In gospa mati je podobno čutila:

»Glej jih, moje sestre v Kristu!«

VII. SPOZNAVANJE SREDI NOČI.

Prednica, prefekta, vse matere in sestre od črne vratarice do sestre Engelberte so bile razburjene, ker se je sestra Anakleta upirala in protivila operaciji. Doktor je rekel, da se ne di. Sestra Anakleta pa ni hotela nič slišati in je jokala. Potem se je spet šalila, da doktor nič ne ve, da ji je vse eno: naj da gospod Jezus, ker je odmenjeno. Samo njegovi volji se bo pokorila. On edini je njen tolažnik, On edini njen doktor. Častite matere in sestre pa so prihajale, ji prigovarjale in jo prosile. Vsaka po svoje: Prišla je mati vrtnarica Gabrijela. Pol ure je neprestano govorila o cvetju. Mati vrtnarica je vedela, kako ljubi sestra Anakleta cvetje in bilje, da ve vsaki zelenjavi latinsko ime. Mati vrtnarica je tako obračala besede, kakor da je ona sama že izgubila vse veselje do rož, do vrta in gredic in da je nujno potrebno, da se zavzame za vrt in rože sestra Anakleta. Sestri Anakleti je zaigral ljubezniv nasmeh ob ustnicah. Vesela je bila dobre matere vrtnarice. Mati Gabrijela pa je menila nekam mimogrede, da bi tako torej bila vsa ta zadeva skoraj že urejena.

»Samo tisto malo operacije, sestra, tisto je še narobe...«

Sestra Anakleta je povabila glavo in molčala uporno.

Prišla je mati kuharica, Močna, zdrava je bila. Sama šala je je bila. Operacija! Kakšna operacija? To pa operacija. Larifari. Malo zmletega cukra bodi prihnili sestri Anakleti v oko pa bo dobro. Oster caker, ki se v očesu raztopi. Pol ure bo skelelo. Naj skeli, da le pomaga. Tako pa seveda ni nič. Tako življenje v zaprti, temni in zagrjnjeni celici. Sestra Anakleta je zajokala. Mati Kuharica je odšla nevoljna.

Prišla je mati Rafaela s peščeno uro in je sedla k sestri Anakleti in pripovedovala skrivnostno, pretrgano, sibilsko:

»Ob enajstih po noči... sredi poti med večnostjo in zemljo so me vzeli iz postelje in me prenesli v belo sobo na operacijsko mizo. Svojo peščeno uro sem držala krčevito. Potem so

mi jo skušali vzeti, pa nisem dala. Navezali so mi krinko na nos in sem štela. Strašno čudno je bilo, čudno a ne hudo. Pa sem videla in slišala. Moj Jezus je bil prišel in je spregovoril in me tolažil, še vedno slišim njegov sladki glas. »Sestra Rafaela«, je rekel, »nič se ne boj. Danes si stara petindvajset let. Strašno rano ti bodo vsekali v drob, a umrla ne boš. Stara boš, siva, ob palici boš lezla in tako ti bo, kakor da si le težko sanjala o tej bolesi in tem strahih«. In tako je bilo. Utonilo je vse in ko sem spet spregledala, sem ležala v postelji. Ura ob meni se je bila iztekla in sem jo obrnila. Še dva tedna sem ležala, potem sem vstala. Takrat me je bil satan obsedel in tako zdravo sem se čutila, da sem rekla v svojem srcu: »Škoda, da sem nuna«.

Globoko je segla odkrita pripoved matere Rafaela sestri Anakleti v srce. Ob živi pripovedi je bila pozabila, čemu ji baji mati. Takrat pa je zaklicala mati Rafaela nevoljno, naravnost:

»Saj nisi stara šest let in imaš pamet. Poslušaj zdravnike in stare ljudi, ki tudi nekaj vedo«.

Minil je dan, prišel je četrtek. Samostanke so opravile tedensko izpoved. Proti večeru tistega dne je prišel doktor nepričakovano še entkrat posetit sestro Anakleto. Preiskal jo je in rekel osorno:

»Sestra, še en dan imate čas privoliti v operacijo. V soboto utegne biti že prepozno«.

»Naj bo«, je odvrnila sestra in sklonila glavo. V čudni tesnobi je legla spat. Zamolklo, trudno je slišala biti nekodiz mesta cerkveno uro dvanajstkrat. Tedaj je čudno streslo sestro Anakleto. Vzelo se je nepoznano vanjo. Strašna tsenoba ji je stisnila srce. Ali je storila prav? Zakaj se je toliko protivila zdravniku? Ali je bila plašna tako? Ali je hotela žrtvo? Komu je žrtvovala svoje oči? Ali jih je Jezusu? Saj jih ni. O, da bi jih bila, bila bi mirna, srečna, očitek vesti bi spal. Pa ji glasno očita vest in ji je za znamenje, da ni prav ravnala. Kakor njenemu sladkemu Ženinu so ji rekli, naj gre., da jo bodo ranili z železom. Njen ženin, njen Sladki, za smrt izdani je šel, ona pa je rekla: nočem! Kakšna pa si, nevesta, kakšna, sestra Anakleta? Če bi bil on sam, on tvoj izvoljeni prišel in rekel: pojdi, dej se operirati, ali ne bi bila šla? Šla bi bila. Pa saj ni prišel, niti v sanjah ni zapovedal. Ali res ni?

Srce ji zatrepetalo. Skrivnostno je razumela in vedela: Prišel je. Po gospi materi je prišel, po materi vrtnarici, po materi kuharici, po materi Rafaeli, po vseh tovarišičah pa po doktorju, ki je bil užaljen in jezen. Po njih duh je prišel Sladki in opominjal in prosil, pa ga ni spoznala, in videla, ni slišala... Zdaj pa je petek minul in je sobota in je prepozno. Slepa bo do smrti in niti žrtve ni prinesla svojemu Gospodu...

Sredi noči je sestra Anakleta zakričala iz svoje srčne bolesti in so se tedaj odprla vrata v njeno celico. Nekdo je vprašal:

»O sestra, ali ste se morda vendar odočil?«
Sestra Anakleta je osupnila. V temi pred seboj je videla neko motno postavo. Spoznala jo je in rekla:

»Jezus, moj Izbrani! Tvoja volja naj se zgodi. Če hočeš, takoj, takoj si dam izrezati oči.«

»Deo gratias«, je vzkliknila temna pošava in izginila. Bila je mati prefekta. Ni ji dalo spati, ni bila legla. Upala je, da se sestra Anakleta le premisli. Ob njeni celici, ob vratih je žedela in prisliškovala. In zdaj je hitela, da uredi prevožnjo v bolnišnico. Vedela je, da je zdravnik modro pretiraval, da še ni prepozno. A morda je bilo vendar prepozno. Tudi zdravniki se motijo. Morda je bilo vendar prepozno tisto pozno polnočno uro...

Sestro Anakleto, so prepeljali v bolnišnico. Ko pa je mati prefekta pripovedovala gospe prednici svojo zgodbo po noči, se je prednica vznemljila in rekla trdo:

»Morda vam je Jezus navdahnil, da ste bedeli in je prav kakor se je zgodilo. A glede enega vas moram karati.«

Vzrastel ji je glas do prečudne hladnosti:

»Prva v samostanu sem jaz. In gospo prednico, mati prefekta, mene bi bili morali zbuditi.«

Mati prefekta se je molče poklonila. Ko pa se je mati prednica obrnila, ni mogla mati prefekta in se ni premagala. Zamrmrala je nevoljno za predstojnico:

»Sitna si in ošabna. Pa saj vse vemo, kako je in da si iz grofovske krvi, Bog ti je v greh ne šteje!«

(Dalje.)

VEČNO PETJE NOČNIH ZVEZD.

Žarnovke zvezdice
plavajo v sinjini,
kakor bi potapljale
iskre se v globini.
Dihajo, se gibljejo,
tajno šepetajo,

molijo, prepevajo,
pesem eno znajo.
Preko nebnihi dalj doni,
spušča se v nižave
večno petje nočnih zvezd:
»Mati božja, ave!«

M. Elizabeta. »Iz moje celice II.«

DEKLICE DAVNINE. J. JACQUIN. M. J.

EUHARIS, MALA ATENČANKA IZ PERIKLEJEVE DOBE.

SANTE« je dejala dovilja Demo, »ali hočeš, da ti povem zgodbo o podlasici, ki se je splazila na skedenj?«

»Ne,« je odvrnila Ksanté.

»Morda pa bi raje slišala, kaj se je pripetilo Odiseju v votlini velikana Polifema?«

»Ne,« je odvrnila Ksanté.

»Ali res nočeš slišati, kako je strašni, enooki Polifem pridržal Odiseja kot ujetnika v svoji jami in kako mu je Odisej njegovo edino oko iztaknil in izbežal na trebuhu ovce?«

»Ne,« je vnovič odkimala Ksanté in začela cepetati z bosimi nogami. »Ne, s svojo sestro Euharido se hočem kockati s koščicami.«

»Ksanté,« se je odzval resen glas, »če ne boš mirna in če ne boš ubogala Demone, po-

kličem takoj duha Mormolyka, ki odnese nepokorne otroke v pekel!«

Ko je Ksanté začula ime Mormolyké, je takoj utihnila in se skrila dovilji v krilo, njena mati Leukipa pa je medtem nehala oblačiti svojo hčerko Eucharis.

Bilo je ravno na dan atenskih svečanosti. Iz vseh krajev Atike so prihitali mladi in stari, možje in žene in celo otroci, da bi se udeležili velikega slavlja v čast Paladi Ateni, božji zaščitnici njihove države.

Eucharidi, hčerki važne osebnosti Damohareja, so pripustili, vezti jadro, ki so ga hoteli danes zjutraj s velikim sijajem pokloniti boginji. Tudi so deklici dovolili iti v procesiji, ki bi se naj kmalu začela pomikati mimo za nešenih gledalcev po pobočju akropolskega griča, kjer so se vzdigovala najkrasnejša svetišča cele Grčije.

Sužnje so oblekle deklico v belo tuniko iz lanu, njena mati pa je splela njene lase v hribček in ji obrobila glavo s krono iz cvetja; nato ji je smehljaje podala zrcalo iz zglajenega bronu in Euharis je sama sebi ugajala. Tudi Leukipa si je vzdela najlepša oblačila.

Čez dolgo haljo, ki je bila speta z zlato

tkanim trakom s[†] je vrgla škrlatno vezan plašč. Zapestje ji je krasil obesek predstavljajoč dve izrezljani sfingi in pri kodrčkah lasta visela dva uhana, dva majhna laboda iz belega emajla.

»Ah, pojdimo že!« je vzdihnila Euharis.

»Še Nila morava počakati« je odvrnila Leukipa, »prinesel bo rože za tvojo košarico. Potem pa odideva takoj. Saj je še časa dovolj. Solnce stoji že visoko. Tvoja sestra Ksanté je nemirna in nagaja Demoni. Tvojega brata Lyzisa pa sem poslala na sprehod z vzgojiteljem Sikinom. Ah, kako je ta otrok siten.«

Komaj je izpregovorila do konca, ko so se začeli ostri kriki, prihajajoči iz dvorane s stebriščem, kakršne so bogati Atenci uporabljali za sprejemnico. Leukipa je brzo vstala in odšla iz sobe, kjer je ostala hišna s svojimi strežnicami. Zagledala je starčka z dečkom. Starček je bil ogrnjen v valujoč plašč, noge je imel v visokih dokolenkah, v roki pa je držal palico in se jezil na devetletnega dečka. Leukipa pa je čisto mirno vprašala:

»Kaj si pa že spet napravil, Lizis?«

»Ne maram več vzgojitelja, ne maram!« je odgovoril deček z jokajočim glasom.

»Zakaj ne?«

»Ker me dolgočasi, ker me pri vsakem zgibu pokara: Lizis, če sediš, ne smeš križati nog; Lizis, ne opiraj se na svojo roko; Lizis, če si na ulici, glej na tla; Lizis, slamuro moraš prijeti z enim prstom, ribo in meso pa z dveh; Lizis, le skrivaj se smeš popraskati; Lizis, Lizis, Lizis — brez prestanka! Ne, ne, ne maram več tega vzgojitelja! Koliko raje sem imel Mormolika, ko sem bil še majhen!«

»Dobro!« je dejala Leukipa; »ker te Lizis več ne mara, boš šel, Skinos, danes brez nje ga k svečanostim, na dečka bo pa tu pazil Tihon.« Sikin, ki je vedel, da je gospa odpušljiva se je v svojo veliko belo brado smehljal, Lizis pa si je jezen brisal oči s stisnjenimi pestmi. Toda ob udarcu na vrata in zalajanju psa čuvaja je pozabil na svojo mater. Vstopil je Nilos, ki je prinesel na glavi košarico sadja in zelenjave, v roki pa je držal šopek sveže utrganih rož.

»Hvala, Nilos, kako lepe so te cvetke«, je rekla Euharis, vzela šopek in šla za materjo.

Ob teh preprostih besedah je suženj zaridel od veselja, kajti te rože je on nalašč zanjo gojil v skritem kotičku Damoharesovega vrta.

Ali ni ona povzročila, da se je zdaj čutil najsrečnejšega sužnja cele Atike?

Pred dvema leti je bila žetev zelo slaba in Damohares, ki je imel v pirejskem pristanišču nad deset ladij, je moral iti sam v Bospor nakupovat žito. Tam se je mudil deset mesecev.

Nekega dne pa je zvedela Leukipa, da se v daljavi belijo jadra brodovja njenega moža in pritekla je z Euharido, Lizisom in Ksanto na obalo, da prva pozdravi njegov prihod. Otroke pa je zanimalo življenje v pristanišču: gledali so barčice, ki so jadrale na odprto morje in lahno zibajoč se lovile veter v jadra; opazovali so ladje z mnogimi nadstropji, kjer

so sedeli veslači in udarjali z vesli po vodi v enakomernih presledkih; kratkočasilo jih je izkladanje zabojev, ti so jih pripeljale ladje, lesa iz Pont-Euksina, preprog iz Mileta, sadja iz otokov v egejskem morju... Toda nenadoma je Euharis kriknila. Iz neke ladje iz Tracije so sužnji izkladali vino; oni, ki jih je nadzoroval, pa je začel enega izmed njih surovo tepsti, ker ni nekaj napravil prav. Udarci z bičem so deževali po njegovem golem hrbtu in hipoma je brizgnila kri in pordečila Euharidi njenó belo tuniko iz lanu.

Deklica se je skoro onesvestila in ko je izstopil Demohores iz svoje galere, mu je skočila okrog vratu in še vsa trepetajoča in zasolzena šepnila svojemu očetu na uho:

»Oče, ali hočeš svojo hčerko malo razveseliti?«

»Seveda«, je odvrnil Demohores veselo.

»Kupi tega sužnja!«

V par besedah je Leukipa pojasnila svojemu možu vso zgodbo in bogati Atenec je takoj ponudil štiristo drahem za ubogega človeka, ki ga je vzel s seboj.

Nilos, kot je bilo sužnju ime, je bil visok in močan Sirijec. Poleg tega je bil tudi razumen in zvest, vsled česar mu je Demohares poveril nadzorstvo nad delavci v svoji prištavi...

»Ali je gospod tu?« je vprašal Nilos, ko je dal kuharju zelenjavo in sadje; »rad bi govoril z njim glede vinograda.«

»Ne,« je odvrnila Leukipa, »pri igrah je ob Ilissu. Toda ostanite tu, zvečer ga boš videl!«

Napočila je ura odhoda. Leukipa je s svojimi otroci in sužnji zapustila hišo in krenila proti Akropoli.

Sprevod se je pričel pri okraju Keramik blizu Svetih vrat, kjer so se zbirali oni, ki so se namenili iti za procesijo. Na čelu so počasi korakali veliki svečeniki, starčki in nesli v rokah oljčne vejice. Za njimi so stopali sijajni borilci z sulicami in ščiti in mladi pa stasiti Atenci, ki so bili zmagovalci v rokoborbah, v streljanju z lokom ali pa v metanju kopja, v bojnih igrah ali pa v tekmah. Ljubki otroci v belih tunikah pa so sipali rože po poti. Njim so sledila dekleta iz odličnih rodbin in nesla na glavi košarice z rožami okrašene, v katerih so se nahajali predmeti za žrtvene obrede. Med njimi je Euharis stopala resno in ponosno in pozorna spremljevalka pa je nad njo razprostirala solnčnik. Ko je šla vrsta ljubkih deklic mimo, so jih burno pozdravljali gledalci sključeni na strehah, ki so bile zato nalašč prirejene, ali pa nakopičeni na križiščih, kjer so še komaj vzdrževali red scitski vojaki varnostna straža atenskega mesta.

Tedaj se je pomaknila krasna trinadstropna ladja na kolesih v tek; na jadreniku je bilo pritrjeno boginji posvečeno zlato vezeno jadro. Sprejaj so korakali piščalkarji, igralci na liro in plesalke.

Za njimi pa je sledila dolga vrsta žrtvovalcev, živali, govedo in ovce, ki so bile namenjene žrtveniku Palade Atene in prazno

oblečeno ljudstvo ki je veselo vrelo in šumelo...

Sprevod je obšel dvojno obzidje okrog Akropole in se ustavil ob vznožju hribčka Aeropaga, pod katerem se je v bleščečem solncu belila množina svetišč iz marmorja: Erehteion z odličnim stebriščem, posvečen tempel, kamor so nesli jadro za soho Atene; čudoviti Partenon, kjer se je nahajal ogromen slonokoščeni in zlati kip boginje, ki ga je postavil Fidiji; malo svetišče Zmage, ki je stalo tik Propilej pri vhodu v grad.

Leukipa, ki sta jo spremljala Ksanté in Lizis pod nadzorstvom Demone in Sikinna se je sestala s svojim možem Damoharejem pri denarnem mogotcu Paziju, ki je s svojo ženo Epiharido stanoval v poslopju, mimo katerega se je vila procesija, med aeropaškim hribčkom, najstarejšim delom Aten in Akropolo.

Stali so na balkonu, ki so po grških mestih prav redki, in gledali sprevod, ki se je zdaj počasi pomikal proti Propilejam.

Duhovniki, rokoborci, dečki, godci in deklice so šle že mimo, ko so nenadoma iz srede procesije odmeli kriki. Prestrašeni ljudje so se razbegnili in hipoma je bilo opaziti vola, ki je ves zdivljan dirjal s sklonjeno glavo proti sprevodu in vse, kar mu je bilo na poti treščil ob tla. Najbrže je ušel žrtovalcem, ker ga je pičila kaka strupena muha in so ga bolečine napravile divjega.

Leukipo je popadla strašna slutnja... Sklonila se je čez balkon in v tem hipu je videla, kako je razljučena žival pridrvela med gručo mladih cvetličaric, podrla Euharido, in jo z besnim sunkom nataknil na svoja rogova.

Leulipa se je onesvestila.

Damohares je stekel ven. Toda v bližnji ulici je neki človek, suženj Nilos opazoval razburljivi prizor. Sunkovito je podrl stražnega Scita in se zagnal na žival v trenutku, ko je ta vrgla svoje breme na vrat in hotela bežati dalje; množica se je vsa prestrašena razpršila. Nilos je zgrabil vola za rogove in ga s svojimi mišičastimi rokami pritisnil k tlom.

Euharis je bolestno stokala; po licih so ji polzele debele solze; vsa je drhtela od groze... Lahno je Damohares vzela svojo hčerko v naročje, volarji pa so medtem zvezali žival, ki je vsa razpenjena bila s kopiti ob tla. Sprevod pa je nadaljeval svojo pot proti Erehteonu.

Pri Paziju so položili Euharido na posteljo. Rana ni bila smrtnonevarna, toda silovit sunek jo je močno pretresel. Ob mirno spavajoči je ihtela njena mati. Klici veselja, petje in lahna godba, ki se je razlivala od Akropole, so jo vzibali v pokojen sen.

Na vrhu gradu je atensko ljudstvo častilo svojo boginjo. —

Proti večeru je Euharis odprla oči. Okrog sebe je videla Leukipo in Damoharesa, Pazija in njegovo ženo Epiharido, v senci pa so poleg Ksonté in Lizisa stali Demona, Sikinos in Nilos.

»Oče,« je izpregovorila, »ne pustim, da bi bil Nilos še suženj!«

»Nilos,« je dejal Demohares in se obrnil k Sirijcu, »od danes naprej si svoboden, in od jutri si upravitelj čez mojo pristavo!«

Nilos pa mu je ginjen odvrnil:

»Vsemogočni Zevs mi bo brezdvoma dopustil, da bom nekoč žrtvoval svoje življenje zate!«

JUTRO.

Iznad zlatih Brd,
izmed živih trt
je solnce vstalo —
globoko do morjá
visoko do nebá
požar je vžgalo.

Valovje brd gori,
čez nje ptič leti
v cipres plamene.
Češnje sad zoré,
veje jim žaré
na zlate stene.

Mati ujčka sina:
Kje so zlata vina?
Kje so smokve sočne?
Dekle lase spleta:
Kam so moja leta?
Kje so pesmi zvočne?

Kdaj se sredi njiv
zbohota plamen živ,
sreče cvet nam zrase?
Le oko sprašuje,
luč čez plan se suje,
kuje zlate čase'...

Roža Gorska.

DOMORODKINJI.

Kje bivaš zdaj, ti deva ljubezniva,
 O koji rada duša moja sniva?
 Kakó lepó pač tiste dni je bilo,
 Ko glas je tvoj uhó mi željno pilo,
 Ko so slovenski glasi sladkomili
 Z milino svojo dušo mi pojili!
 V očeh ti gorel sveti žar ljubavi,
 Ko spev si pela vzvišen majki Slavi.
 Veselje kratko! Spet me že usóda
 Pehnila je od mojega naróda.
 Po tuji zemlji, daleč spet od doma
 Nesrečni pevec sam, neznan ti roma...
 Obrazi tuji, jezik tuj, vse tuje!
 Črti me vse in vse me zaničuje;
 Ne reče nihče mi besede zlate:
 »Pri nas počij se, semkaj sèdi, brate!...«
 Pod večer, ko tam daleč na obzorji
 Umira solnce mi v krvavem morji,
 Umikam čestokrat se v kraj samotni
 Izmed ljudij obupan in togoten.
 Tedaj mi v dušo pada bol neznosna,
 A lica mi bledijo solzorosna...
 Kakó sem sám! Kakó otožnost gloje
 In dan in noč življenje temno moje!
 Kakó moré skrbi me nevesele,
 Kedar slovenske spomnim se dežele!
 Živó te ljubim, draga domovina,
 A čuj pritožbe vdanega ti sina.
 V neslogi tam živijo bratje moji,
 Kam spravijo prepiri jih in boji?
 Zavist, sebičnost, med sobój mrzénje —
 Dà, te kreposti sinov so Slovenje!
 A bolj če širi se nesloga kleta,
 Silneje vragov, glej, za četo četa
 Vali čez naše krasne se poljane,
 Da vse naposled tuja last postane!
 In ti mi plakaš, domovina, mati!
 In kdo naj, kdo tolažbe sladke dá ti?
 Oh, kdo?... A vendar nismo še propali!
 Glej, novi upi so se v srcu vžgali,
 Poglej in čuj! ne vidiš v mraku poznem
 Blestoče luči?... ni v šumenju groznem

To nov in blag odmev, in harmonija,
 Ki sladko in milobno se razlija?
 Oj zveste herke naše majke Slave!
 Ve, ve iz spanja dvigate mi glave.
 Vzbudite se, vzbudite, devé krasne!
 Iztrgajte iz sna očesa jasne!
 Poživi Bog vas, devé milooke,
 V zavezo sveto si podatje roke.
 Vzdignite se na domobrantsko de'lo,
 Ve, gibkih go'obic pestró krdelo!
 Naprej srčno, navdušeno stopite,
 Oznanjevalke nam miru bodite;
 Po domovini dragi križem spejete,
 Ljubezni, sloge sveto seme sejte,
 Zastava vse naj skup združi edina
 Edinim geslom »Bog in domovina!«
 Oh, naj bi nam nebeške zvezde mile
 Vsaj enkrat z neba lepo zasvetile!
 Vsaj enkrat naj otrla bi solzice
 In tožno naj razjásnila bi lice,
 In naj ponosna sred sinóv bi stala
 Slovenja mat', in mirno kraljevala!
 So to li morda prazne zlate sanje?
 Sme li srcé mi verovati vanje?
 Oh, dá! Ti domorodka ljubezniva,
 O koji rada duša moja sniva,
 Ti živ si up v dnu srca mi prižgala,
 S pogumom novim dušo mi navdala!
 Uzorov svetih srce vse kipi ti,
 V zanosu duša mláda se smeji ti.
 Ljubezni domovinske plameneče
 Preživi žar okrog ti iskre meče...
 Nebroj na doma srečo tebi sličnih
 Bog daj nam dev in žen krepóstnih, dičnih!
 Samó tedáj na nebu domovine
 Nam zlata zora dnij krasnejših sine.

Zamejski.

Priobčujemo to pesem Ivana Trinka Zamejskega, ki obhaja letos 60-letnico svojega rojstva. Bil je so-trudnik bivše tržaške »Slovenke« in je duševni vodja naših bratov beneških Slovencev, ki so postali naši sodeželani. Na novo porojena Slovenka mu v imenu vseh primorskih Slovenk iskreno častital!

MOŽ IN ŽENA.

LJUBEZEN božja je ustvarila človeka — dvospolno, v živalstvu in rastlinstvu in moža in ženo. Kakor je vse v naravi namenjeno združenju, tako sta tudi mož in žena ustvarjena drug za drugega. Zakon je vez, ki ju združi tesnejo, da živita eden v drugemu in eden za drugega. Vse vezi izven zakona zamorejo biti iskrene, prijateljske, a nikakor niso združene z blagoslovom in ono ljubeznijo, ki se preliva iz enega bitja v drugo. Ljubezen in medsebojno razumevanje je edino sredstvo, ki daje zakonu vsebino; brez nje je zakon le formalnost, je le varanje drug drugega.

Manj nesrečnih zakonov bi bilo, ako si ne bi slikala mladina istega kot pristanišče sreče. Zreti moramo v njem le prelivanje dveh bitij v eno samo izpopolnjeno in zmožno, prostovoljno

prenašati vse življenske preizkušnje. Biti mora moralna podlaga vsej človeški družbi in vir vse kulture. Ako je v zakonu beseda ljubezen — ona ljubezen, ki vse žrtvuje, vse da, tuja, je zakon brez pomena, ker ne izpolnjuje one lepe a težke naloge, ki mu jo nalaga narava sama.

Sreča zakona ni le v blagostanju, duhovnosti, razumnosti in inteligenci enega ali drugega zakonskega. Dobrota srca in udanost sta bolj potrebni, kot vsi zemeljski zakladi. Zlasti žena mora znati osrečiti moža in ga razumevati kot finejše in globoko čuteče bitje. Ona pomnožuje moževe sposobnosti in čim sposobnejša je in finejša v čustvih, tembolj bo mož rasel v ljubezni, duševni in dejanski. Sposobnejši bo v izpopolnjevanju svojih dolžnosti, ako mu žena pomaga in ga podpira v vseh njegovih

strmljenjih. Beseda ljubezen pomeni pravzaprav življenje, moč, ker iz nje izvira veselje do življenja, do dela, do izpolnjevanja dolžnosti.

V naših dneh se oddaljujeta zakonska drug od drugega, ker živita vsak v svojem svetu. Mož stremi le za svojimi interesi in se ne zmejni za malenkosti, ki so združene s ženo, s družino. Zanimanje žene izpolnjuje le gospodnjstvo in se ne more vsled malodušnosti dvigniti tudi preko njega. Gospodnjstvo mora biti ženi le igrača. Možev poklic je navadno ženi nekaj nepojmljivega, dolgočasnega za njeno duševno obzorje, ki se ne razmahne vsled komodnosti in malodušja. Če zboli mož, ga ne more nadomestiti, če umrje, je navezana čisto le na milost drugih.

Mož živi navadno le svojemu poklicu in še zvečer, ko pride domov, so mu misli oddaljene: v krogu svoje družine sedi a njegove skrbi so še vedno pri špekulacijah, pri zakonjih, pri iznajdbah, v tovarni, pri katerem koli delu ali bogve kje?

Zakaj tako? Ker v mislih ne živita drug drugemu, ampak vsak v svojem svetu, kakor da bi bile tam vse njih misli uklenjene. Oba zakonska bi se morala zavedati moči misli — in tesnejša bi bila niju vez!

Ženski element je finejši, po naravi bistroumnejša je ona, a mož sposobnejši, uresničiti in ustvarjati, kar vidi žena. Ženski duh je potreben del moškega duha. Pravo razmerje med možem in ženo je le takrat, ako se preliva menjaje se moč duha do duha. Skrb za existenco, vsaka misel, vsak ideal, vsak sen se tako uresniči, se izkristalizira v žive stvari. Ogelni kamen te moči, ki je naša uboga fantazija ne more umeti, leži v zakonu pravega moža in prave žene. Bitnost teh izvoljenih se razteza v večni zakon. Za vsacega ustvarjenega moža je ustvar-

jena tudi žena, ki k njemu in le k njemu pristojna. Ako se najmeta, bosta postala popolna, združevala ju bo večna ljubezen.

Ker so zakoni najčestje le hrepenenje po zboljšanjem materijalnem stališču ali pa prenačljena zmota, niso to, kar bi morali biti. Ako ne bi bil pojem o ljubezni vedno spojen le s hrepenenjem, po užitku in slasti, bi žena stala danes mnogo više.

Žena ima v sebi več moči, kot jo sluti. Ako je možu prava žena, leži za vsakim uspehom, za vsakim podjetjem moževim vidno ali nevidno žena-buditeljica! Povsod učinkuje njena osebnost, njeno navdahnjenje. Mož se tega niti ne zaveda, ne sluti, da je obdarjen in žena daruje, ne da bi znala za dar. Resnica je, da zamoremo darovati drug drugemu dragocene ideje molče — brez menjave besed.

Žena je šbkejša, le finejša posoda napolnjena z vinom duševnosti. Možu je pa to, kar je magnetna igla krmilu ladje. Ker je finejša, portebuje večjega varstva. Ako je primorana, opravljati težja dela — otopi, zgubi svojo občutljivost. Ako jo mož izrablja preko mere, mu ne more več kazati poti in otopi na zdravlju in zmožnosti. Obsojenja vredni so vsi oni možje, ki vidijo v ženi le orodje, ki jim je v zabavo in korist. Škodujejo ženi, a škodujejo tudi sami sebi.

* * *

Da se zakon ne zraši, da ostajata zakonska vedno mlada in sveža v medsebojnem občevanju, v zakonskih skrbih, ne sme nikdar ugasantni žar niju ljubezni, ne smeta se udajati nikdar brezobzirnosti. V težkih dneh, v vseh neprijetnostih zakona se brusi niju ljubezen. Oni, ki takrat obupujejo, ko jim je jarem pretežak, ne poznajo prave zakonske sreče.

ZNAMENITE SLOVENKE:

MATI ELIZABETA.

IVO se spominjam besed, ki jih je napisal pesnik Oton Zupančič pred leti v oceni nekega Mohorjevega koledarja. Obsodil je vse koledarske pesmi kot malo vredne, le verzom M. Elizabete je prisodil umetniško vrednost. Te besede so me opozorile na pesnico. Bila je tiha, skoraj neopažena. Kdor ni

prebiral Bogoljuba, kamor je največ pisala, jo ni opazil. Zadnje čase se oglasi tu pa tam tudi v Mladiki.

Mati Elizabeta, uršulinka, je danes, če vzamemo strogo, edina slovenska pesnica, ki z uspehom in stalno bogati naše slovstvo s svojo pesmijo. Že pred leti je izdala zbirko pesmi z naslovom »Iz moje celice«. Zbirki prigradnic »Cvetje na poti življenja«, je sledila zdaj druga zbirka pesmi, ki se tudi imenujejo »Iz moje celice«, kot njena prva, sestra.

Že naslovi zbirk povedo, kje so pesmi nastale, kakšne so. One niso zrastle iz šumnega življenja, ne opevajo svetne ljubezni, ne širne narave. Izmed ozkih sten samostanske celice so se rodile, iz molitve in premišljanja, po kapelici, po belem cvetju na oltarju, po živi veri v Boga in po samoopovedi življenja vonjajo. One imajo zelo ozek prostor, a zato tem globlji. Pesmi M. Elizabete so radi tega vseeno lepe. Prevevata jih ljubezen in

čuvstvo, kraljuje jim lepa oblika, ki je sicer šla za stopinjami Gregorčiča in Sardenka, in to je za pesem vse. Ne kaj opevaš, ampak kako opevaš, to je vprašanje, za pesnika in pesnico edino važno.

In M. Elizabeta razume svojo nalogo. Eдина slov. pesnica, ki je do danes doživela drugo svojo zbirko pesmi, je nabrala iz svoje

samote toliko lepih cvetic, da ji moramo s ponosom izraziti svoje priznanje. Štiridesetletnico svojega življenja je obhajala. Listi so se je spomnili in prinesli njeno sliko, oddolžiti smo se ji morale tudi me, ki bo, sicer tiha in ponižna, gotovo stala v zgodovini slovenskega slovstva v vrsti naših slovstvenic med prvimi, nam v čast in ponos.

JAPONKA.

Onobeni ženski se v Aziji toliko ne govori kakor o majhni, lični in vedno se smehljajoči masmi, japonski deklici. Opevali so jo v prozi in v verzih, v različnih jezikih. Je pa res tako ljubka in mikavna, da zasluži vso pohvalo.

Odrasla Japonka je skoraj vselej majhna, tako kakor so pri nas štirinajstletne in petnajstletne deklice. Telo ima somerno in vitko, skrbno ga neguje, vsakdanja kopel je umljiva samoobsebi. Ne dopade se nam pa, da si poročene Japonke drgnejo zobe s črno barvo in jih brusijo, in tudi ne, da si vse Japonke barvajo ustnice z mastno sladkobno kremo. To je še dobro, da poljubovanje na Japonskem ni v modi. Največ skrbi jim pa delajo lasje, vedno jih negujejo, včasih po več ur. Zato pa mora frizura, če je enkrat narejena, držati po cele tedne. Mogoče je ohraniti jo le na ta način, da spijo Japonke na nekakem brunu, kjer jim gleda frizura čez.

Barva Japonke je rumenkasta; tem svetlejša, čim imenitnejši je rod, tem temnejša, čim nižja je njena socialna stopnja. Da se vidijo oči kakor bi bile po strani, je splošno znano; manj znano je pa, da oči pravzaprav niso poševne, temveč da je vsled nosne kosti le koža tako položena. Čim bolj poševna in finejša je prereza, tem večja je lepota obraza.

Japonec zahteva od lepe ženske te-le znake: Postava in obraz morata biti ozka in podolgovata, nos dolg in ozek, roke tenke, spodaj ozke in dolge, ledja ozka, noge tenke. Vidimo, da Japonec nima razumevanja za naravno oblikovanje telesa. Obleka nam je po slikah splošno znana: široki, zračni kimono in več vatlov dolgi, okoli telesa oviti obi, ki naj da ženi dostojanstvo.

Kakšen je položaj Japonke v rodovini in v javnem življenju? Resnica je sicer, da ne igra ženska v rodovini tiste vloge kakor pri nas, vendar pa je nikjer nimajo za sužnjo in ne godi se ji slabo. Že ime nam pravi, da jo imajo radi. Vsako žensko ime obstoji iz treh delov. Prvi je zmeraj črka O, kar pomeni velik in tudi čestitljiv, pa naj bo Japonka še tako majhna; tretji zlog je san, kar pomeni gospa — tudi gospod —. Drugi del si vzamejo iz narave ali pa iz prispodobnih pojmov. Vsakemu je znana gospa krizantema, po japonsko O kiko san = velika gospa krizantema. O haru san se reče gospa pom-

lad, o gin sari gospa srebro, o take san gospa bambus itd.

Ena najbolj simpatičnih potez na Japonki je njena ponižnost, združena z zares pristrčno preprostostjo in prijaznostjo. Kakor rada sicer Japonka neguje svoje majhno nežno telo, ga umiva, pudra in lepotiči, ničemurna in domišljiva vendar ni nikoli. To dokazuje že pomanjkanje briljantov, prstanov, broš itd. ter njena preprosta obleka, akoravno priča o najpopolnejšem okusu.

Sploh pa hoče biti vsaka Japonka starejša kakor je, starost je namreč na Japonskem visoko spoštovana. Pri nas smo pa radi bolj mladi. Starost približno lahko določimo po obleki, ker so proge na kimonu pri mladih ženskah široke in postajajo z leti vedno ožje. Ali ni to čudno, če vprašaš Japonko, koliko je stara, da pove zmeraj za dve leti več?

Ena najtemnejših točk v socialnem življenju na Japonskem je ta, da revnejši sloji pošiljajo svoje hčerke v javne hiše doma in drugod. Vlada je izdala že dosti ukrepov proti temu prodajanju, a posebno vidnih uspehov do danes ni opaziti.

Razveseljivejšo sliko nam nudijo mlade natakarice, ki v čajnicah nosijo čaj na mizo. Čudno se nam zdi, da imenujejo Japonci kraja, kjer pijejo čaj, čaje, torej po rusko.

Najbolj znana ženska oseba na Japonskem je pa gejša plesalka, ki ima nekako isto vlogo kakor pri nas igralke. Evropejec jo vidi na odru, še večkrat pa v čajnicah; gredo plesat v privatno družbo kakor gredo pri nas na jugu cigani muzicirat. Ločijo se od gejš prave igralke, so nekako plemstvo zase.

Hčerke boljših rodov so izborna vzgojene, učijo se vse to kar se učijo evropejke. So nad vsemi drugimi Azijatkami. Analfabetinj med njimi ni, vsaka pozna vsaj eno od dveh težkih japonskih pisav in ženske kakor moški se učijo z največjo vnemo angleščine, ki igra tam isto vlogo kakor pri nas italijanščina oziroma pred par leti nemščina. Vrhtega se pa Japonci in Japonke tujih jezikov še prav težko učijo.

Poslušajmo še sodbo Naomija Tamura, Japonca, ki se je v Evropi izobrazil in ki torej najlaže govori o razliki med Evropejko in Japonko. Napisal je svoje opazovanje v nekem angleškem listu.

Od desetih žensk, ki se poročijo, jih gre devet k svojemu možu s strahom in ne z veseljem. — Poroči se pa Japonka že s štirinajstim ali petnajstim letom —, Le redkokdaj dobi tujec vpogled v japonsko družinsko življenje in ga zato tudi malo poznajo. Porok iz ljubezni na Japonskem ni. Če se žena in mož začneta po poroki ljubiti, je to samo slučaj. Ako slišimo, da

kmalu postati oče, drugega nič, za čar zakonske ljubezni smo neobčutljivi. — Ali niso reveži, še bolj pa žene? —

Do šestega leta so dečki in deklice sicer še skupaj, a vselej je deček več kot deklica; in na to jih morajo že matere pripravljati. Brat pokliče sestro po imenu, ona mu mora pa reči: gospod brat. Navadno jesta oče in sin skupaj, mati in hči pa strežeta. Od desetega leta naprej pa živita brat in sestra sploh vsak zase.

S politikom se Japonka ne peča, saj še doma nima dosti vpliva. Če bi slučajno prišel s kako mlado Japonko iz boljše rodovine skupaj, bi moral sam govoriti, kajti Japonka je namočena, da v moški družbi molči. Pa ni neumna, samo družabnost je pri nas drugačna.

Trinajst dobrih lastnosti mora žena imeti in o teh ji pred poroko neprestano pridigajo. Med prvimi so ponižnost, vljudnost in pokorščina. Medenih tednov nimajo, prve dni žena z možem sploh malo govori, odgovarja z da in ne. Osem dni po poroki obišče svoje starše in ostane par dni pri njih. Na prvi pogled vidimo, ali je Japonka poročena ali ne, ima drugo frizuro, in obrite obrvi, o zobeh smo že govorili.

Mladi par nima lastnega gospodinjstva, temveč živi v hiši moževega očeta. Japonske tašče so silno zoprne in laže zadovolji mlada žena neljubeznjivega moža kakor pa še bolj neljubeznjivo taščo. Dela pa žena od jutra do večera, kar naprej. Ločitev je silno lahka, odvisna samo od moževe volje, brez napovedbe rokov. Četrtnina zakonov se loči. Tembolj v časteh je pa Japonka kot mati, kajti otrok je v družini najvažnejše. Če rodi sina, takoj se ji obrne vse na bolje, mož in tašča jo z ljubeznivostjo kar obkladata.

Najbolje se ji pa godi, če postane 50 let stara; vse jo časti in spoštuje, sme iti v Budovo svetišče in v gledišče. Največja lepa lastnost Japoncev je spoštovanje starosti, kakor že vemo. Zato je najiskrenejša želja Japonke želja po starosti. Primerjaj zgoraj! Japonski otroci so od vseh otrok na svetu najbolj pridni in vljudni, vsi potovalci to potrjujejo.

se je kakšen moški iz ljubezni poročil, ga imamo za zaničljivo in zavrženo bitje, oče in mati bi se ga morala sramovati. Mi Japonci ne poznamo razlike med ljubeznijo in strastjo in to je zelo škoda.

Gledamo na to, da ostane naša kri čista in se pred poroko natančno informiramo o prednikih neveste. Vsak Japonec je ponosen, če ima kakšnega slavnega prednika. Zato tudi spoštujemo v očetu bitje, ki nam je ohranilo čast vseh prejšnjih rodov. Zato je pri nas zakon samo navadna socialna naprava, da zapustimo ime, ki ne sme ugasniti. In zato hoče vsak Japonec

NEKAJ O DEKLIŠKIH DRUŠTVIH.

V zadnjem času, se je pričelo veliko zanimanje za dekliška, slovenska društva na Goriškem. In to je prav. Me Slovenke želimo, da bi vsa dekleta primorske dežele bila kot zbor sestrá, ker zavedamo se, da imajo dekleta bodočnost vsega ljudstva v rokah. To je stara in večna resnica: kakršno bo deklet, taka bo mati, kakršna bo mati, takšno bo tudi ljudstvo. Nihče ni lepše povedal, kako važen je poklic dekleta, kot je povedal Napoleon. Ko je prišel nekoč v visoko družbo na Angleško, je sloveči zdravnik vprašal cesarja Napoleona: Veličanstvo! Kdo izmed vseh ljudi na svetu je

najbolj koristen in potreben? Je-li pesnik, pisatelj, morda je general najbolj koristen; mami koristi človeštvu najbolj vojskovođa, ki pelje trume ljudi do zmage? Je-li delavec, ali je kmet? In Napoleon je odgovoril: Mati!

Prav je imel veliki cesar. Vsi ljudje na svetu so koristni in potrebni. Pesnik ustvarja umetnine, kmet obdeluje zemljo, delavec ustvarja v tvornici nove potrebščine — mati pa vzgaja, oblikuje najdragocenejši dar božji, otrokovo, človekovo dušo!

Mi vemo, da se mora mučiti in učiti kdor hoče biti čevljar cela tri leta, predno postane

čevljarjski pomočnik, tudi kmet se mora privaditi že v mladih letih svojim opravilom. In, za najvažnejši poklic, za poklic matere, gospodinje, da ne bi bilo potreba nobene pripravice, nobene vzgoje? Če se je treba za vse stanove učiti, pripravljati, vzgajati se, potem je prav gotovo, da se morajo dekleta pripraviti in vzgojiti za važni poklic matere in gospodinje. In ta bodoči poklic dekleta je poln težav; poklic žene, matere, gospodinje, zahteva mnogo notranjih moči, mnogo vrlin, ki si jih mora človek priobiti že v dekleških letih. Življenje tirja od dekleta, da se pripravi na boje, ki ga čakajo v bodočnosti; zato se mora dekle vzgojiti z železno voljo, nabrati si mora nekaj znanja, da bo znala pridno gospodariti, predvsem pa mora stremeti za tem, da bo njeno srce dobro in plemenito. Odkod pa naj dobi dekle sil, da se tako pripravi za svoj poklic? Prvo in najboljši poklicano mesto je dom, domača hiša. A iz domače hiše stopi dekle v svet, v družbo. Sredi te družbe se ustvarja njen značaj. To družbo lahko opazujemo vsak dan. V nedeljo vidimo dekleško družbo zbrano pred cerkvijo, zvečer pri vodnjaku, če se katera iz-

med deklet poroči, jo družice spremljajo pred altar, če katera umrje, jo tovarišice spremljajo do groba. To opazujemo posebno na deželi, kjer se kot otroci skupno igrajo, skupno hojijo v šolo, skupno se razvijajo, kot dekleta skupno delajo, prepevajo, se veselijo, si zaupajo in skupno tudi trpijo. Naša dekleška društva, posebno »Prosvetna zveza« pa hoče, da bi se ta društva popolnejše razvijala, hoče, da bi se ta naravna društva zedinila in tvorila veliko enotno družino. Naša prosvetna društva v mestu in na deželi vam bodo nudila poučljivo knjigo, iz katere lahko posnemate mnogo lepega in koristnega; učila vas bodo vrlin, ki vodijo dekleta do plemenitosti in značajnosti.

Toda društvo ne bo le učilnica, ne bo pusta šola; v društvu najdemo tudi veselja, po katerem kliče mladost. Da, vesele hočemo biti v društvu. Naši dekleški zbori na deželi in v mestu nam pričajo, kako zna pripraviti dekle ceniti slovensko pesem. Na odru naj pokaže dekle svoje sposobnosti, tam naj se vadi lepodoneče slovenske govornice, da bo njen edini ponos biti krščanska Slovenka.

Z. K.

RAZGLEDI.

IŠČI DUŠO SVOJEGA OTROKA.

Če zasledujemo dnevne novice, se izvije iz teh cela veriga vsakovrstnih zločinov. Eden sledi drugemu, eden zamori drugega po teži odgovornosti. Na koga pade vsa krivda? Če zakrivi zločin sin ali hči nevednih, ne-skrbnih, zanikernih starišev, ki ni bil deležen dobre vzgoje, ni se čuditi. A pripeti se čisto, da tudi otrok iz dobre družine, dobro vzgojen, vzrastel v poštenu okolici, zaide na krivo pot in je krivec večjega ali manjšega zločina. Psihdoška uganka je to, ki se pa da kolikor toliko razrešiti.

Preveliko važnost pripisujejo stariši zunanji rezultatom njih vzgoje. Če se otrok lepo obnaša, če ugaša drugim ali če donša domov lepo izpričevalo, to so vsi znaki, ki zadovolje stariše. V svesti so si, da je otrok na pravi poti. A ti zunanji, tehtni znaki ne zas-tustujejo, ne dajo otroku prave duševnosti. Otrok stoji pred nami, njegovo telo lahko otipljemo, njegovemu telesu lahko sledimo, ga opazujemo, a nekaj nepojmljivega je njegova duša. V otroku je drugi Jaz, kljub vsemu, da izhaja iz nas samih. Na njegovo dušo lahko vplivamo, jo oblikujemo, a pretvoriti je ne moremo. Da zamoremo nanjo uspešno vplivati, jo moramo iskati in iskati tako dolgo, da jo najdemo. Stariši, ki ne iščejo in ne najdejo nikdar duše svojega otroka, ga ne razumejo in njih vzgoja ne obrodi nikakega sadu.

Mnogi pravijo, da je vzgoja umetnost. Umetnosti se pa ne doseže zgolj potom dolžnosti, le potom ljubezni. Dolžnost je pač lepa beseda, a sama na sebi je revna. Kaj pomeni to: izpolniti svojo dolžnost napram svojim otrokom? Nič drugega kot šablona, pedanterija, zunanost. — Kaj je dolžnost v umetnosti? Umetnost, vezana na dolžnost se uničuje, ker ni več svobodna. Ker je dobra vzgoja umetnost, zamore izvirati le iz bogate, čiste ljubezni.

Če se ne naslanja vzgoja na ljubezen, je isto, kot bi se govorilo o rokodelstvu in ne o umetnosti.

Ker polagamo preveč važnosti na zunanje obnašanje naših otrok, ne vidimo, kaj se godi v njihovi duši, jih ne poznamo in oni nimajo pravega zaupanja v nas.

Mi ne moremo napraviti iz otroka kar bi sami hoteli, ker živi v otroku nov Jaz, zato ne smemo zreti in iskati v njem le sami sebe. Iskati moramo to dušo, dvigniti v njej vse dobro in zatreti vse slabo, nikar pa ne smemo zamoriti v njej pravo bitnost.

Če hočemo doživeti močnejši, sposobnejši rod, ki naj bi nam priboril svetlejši čas, pomnimo in uvažujmo deset zapovedi:

Prva: Vzgajaj otroka v pravem, krščanskem duhu! Ne poznanje in znanje raznih dogem, ki jih narekujejo le usta, a ki se razbijejo dejanski v prazen nič. Prava vzgoja naj sloni na reku: delaj dobro, opusti hudo in odpuščaj nevednim, nerazsodnim!

Druga: Ne vsiljuj otroku tvojih in tujih nazorov. Ne osužnji si ga, ker ima svojo vrednost; ne sili ga v poklic, za katerega ni sposoben. Razvijaj v njem naravna nagnjenja, dvigni dobro in obreži slabo. To ni mnogo, a je vendar vse kar zamoreš storiti.

Tretja: Vzgajaj otroka socialno, to je pripraviti ga moraš na to, da ne bo uporabljal svoje zmožnosti in moči le v svojo korist, temveč tudi v korist človeški družbi. Bližnjega ne sme izrabljati, zasmehovati in mu kvariti eksistenco, ker vidi v istemu šibkejšega človeka. Svete naj mu bodo besede: Nisem tu, da sovražim, živim, da ljubim.

Četrta: Navajaj otroka k resnicoljubnosti. V laži najdejo in vidijo mnogi vso svojo moč, svojo zmago — toda v laži je poguba. Ne popuščaj preveč a ne bodi tako stroga, da se boji otrok izpovedati resnico.

Peta: Neguj v otroku srčnost, ki ne išče nevarnosti,

a ki se ne ustraši v mladosti majhnih neprijetnosti, da se pripravi za poznejše življenske neugodnosti.

Šesta: Vadi ga v zvestobi. Kdor je v malem zvest, ne bo zašel na slabo pot. Zvesto vztrajati pri neprijetnem in nehvaležnem delu je naloga vsacega, ki hoče sejati dobro seme.

Sedma: Navajaj otroka k strogosti napram sameu sebi a k prizanesljivosti napram drugim.

Osma: Vzgajaj ga tako, da vidi v tebi najboljšo prijateljico. Zaupanje je brezpogojno temelj vsaki vzgoji.

Deveta: Ne zahtevaj nikdar od otroka, kar sega preko njegove duševne zmožnosti.

Deseta: Vzgaaj ga v ljubezni za narod, iz katerega vzhaja, a nikar v sovraštvu za drugorodnega človeka.

MODA.

Spomladanska in poletna moda se ni v kroju nič spremenila, linija ostane ista, priprosta in ravna. Prevladujejo dolga krila, spodaj široki, dolgi rokavi, ki se pa na poletnih oblekah zdatno skrajšajo. Kroj obleke sliči večinoma onemu srajce, ki se ob strani večkrat razširi in končuje naguban v pasu. Strleči trakovi, čipke, plisirani volančki mu dajajo različno lice. Kričečim barvam je dala letošnja moda slovo in daje pred-

1317 [G]

K 1898

Kroji priobčene mode se vdobé po naročilu pri urednici. Navede naj se le prsna širina.

nost le milejšim barvam: srebrnosiva, svetlorjnjava, vijoličasta, rožnata, svetlozelena so glavne barve mode. Če ni blago karirano, jo okrašena obleka s čipkami, in

19635 [G]

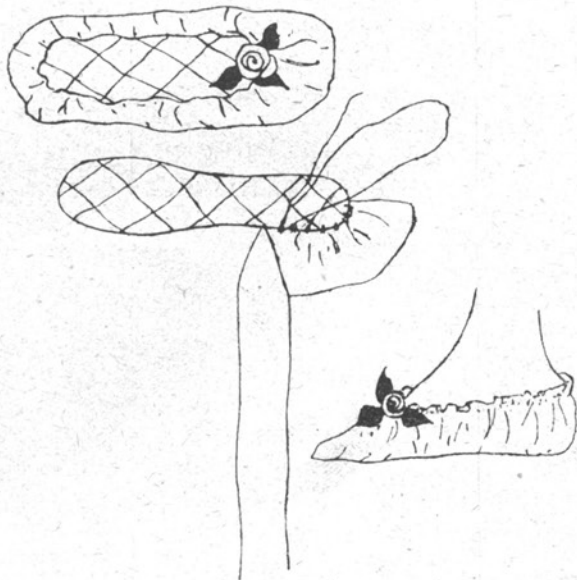
1351 [G]

vezeninami. Zelo moderne so bele obleke, zlasti okrašene z drugo barvo. Krila za mladino so plisirana; jopiči so se zdatno skrajšali.

RAZNI NASVETI.

Praktične copate.

Spretna roka si kaj kmalu sestavi in zašije lične copate z malimi stroški, zlasti, ker ne zahtevajo po-

sebnega kroja. Podplat si izrezi iz lepenske, ter položi nanj vate, ki jo pokriješ s zvilo, na spodnjo stran lepenske pride usnje (če imaš dolge stare usnjate rokavice, jih lahko uporabiš) ali večkrat preštepan kos močnega blaga. Ob robu vse lepo obreži po obliki podplata, ter obšij s trakom. Podplat iz lepenske naj bo manjši, kot oni iz blaga, da lahko štepaš trak ob blago. Za gornji del copat rabiš ravnočrtni kos blaga ali močne svile. Obod podplata služi za dolžino istega. Ta kos blaga prišiješ ob robu k podplatu in ga zadaj skleneš. Ob gornji strani tega blaga, ki tvori gornji del copate, obrobi blago, da potegneš skozi vozek elastični trak. Copate lahko okrašiš z majhno svileni rozeto, ki jo sama napraviš.

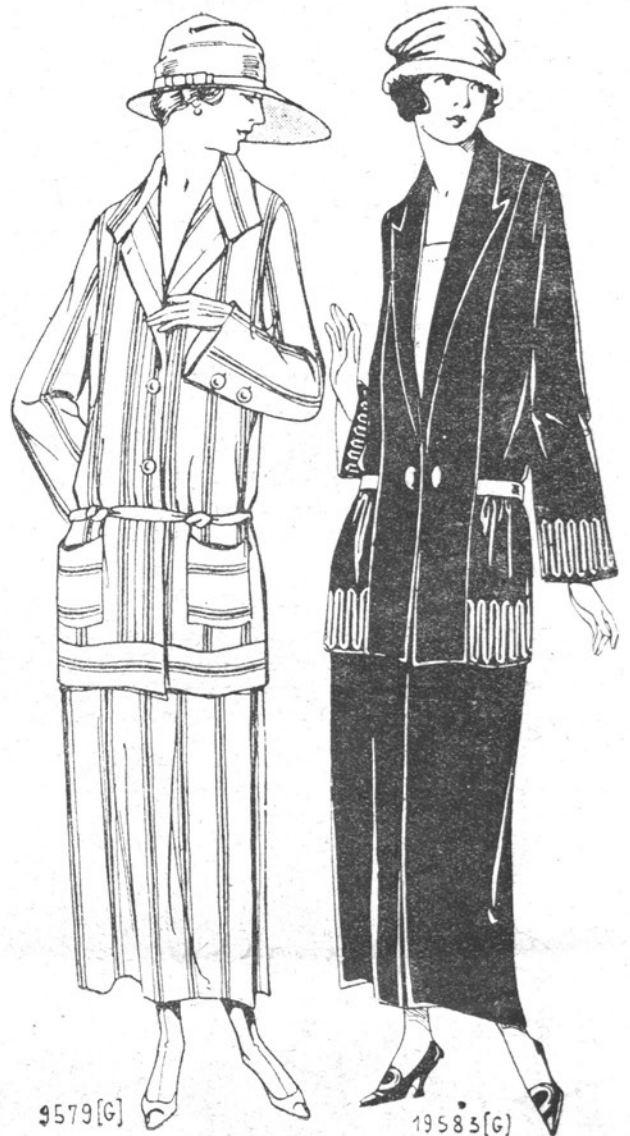
O krpanju.

Skrbna in varčna gospodinja ne zanemarija nikdar perila. Čuden utis napravi pogled na strgan prt ali prtič, strgane nogovice, nezašit komolec; še bolj neprijeten utis pa občuti gospodinja, ko se jej radi zanemarnjenega perila krči čimdalje bolj njena zaloga, se praznijo omare, zlasti ako ne more nadomestiti vsega tega z novim.

Perilo, blago, nogovice, vse je drago a nima več tiste trajnosti kot nekoč, ko so še naše prababice rabile perilo leta in leta in se je ohranjevalo v dobrem stanu. A danes? Ni več poštenja nekdanjih dni in ni več produktov trajnih in solidnih. Zato mora gospodinja s podvojeno skrbnostjo varčevati.

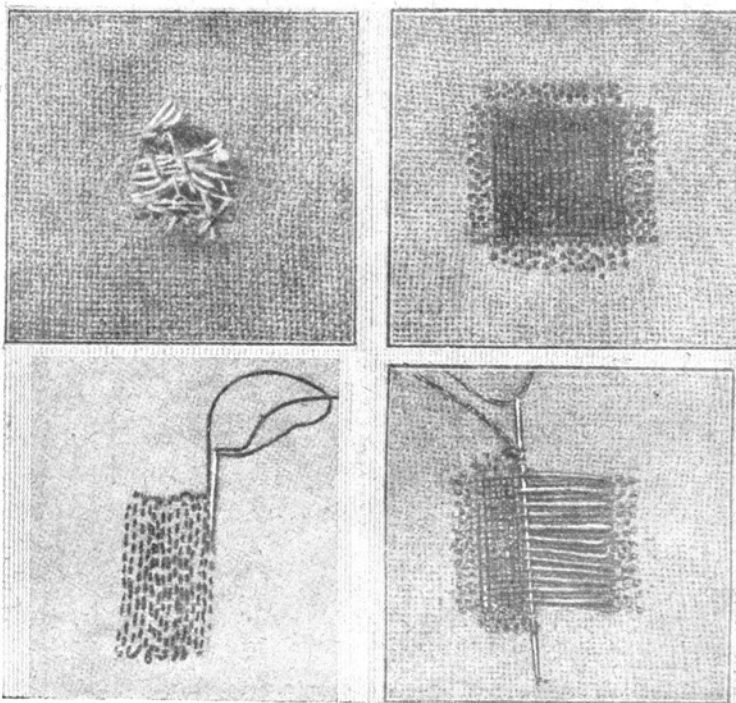
Krpanje perila in oblačila sploh je potrebno in preprosto delo, a zahteva vendar nekaj znanja, zato naj pokažem par slik v tej in naslednji številki o vzornem krpanju. Če bi tudi katera bralka pripomnila, da je to odveč, da je krpanje enostavno, vem, da bo marsikateri dobro došel ta pouk, zlasti onim, ki se jim zdi krpanje dolgočasno in pust.

Lepo zakrpana nogovica, jopič in drugo ne zgubi na veljavi, pač pa dokazuje, da zna lastnica ceniti blago in ga ohraniti še trpežno in v uporabno. Ker je krpanje

9579[G]

19583[G]

zamudno, zlasti ako se hoče poškodbe čedno zašiti, pazi da podšivaš in zakrpaš vsako vidno luknjico in ne čakaj, da se razpara blago do nepopravljivosti.

Dokler ni še luknje v blagu, ga lahko podšivaš. Rabi se zato bombaž za podšivanje. Šiva se sem in tja enakomerno a na vogalih pusti malo zanjko, da se niti preveč ne razvlečejo. Ko je delo davršeno, te zanjke pristrži. Šivi morajo končati vsi v ravni črti.

Če je blago že razparano, odreži vse pokvarjene nitke, potem prepolni to mesto z bombažem tako, da so niti vzporedne z onimi blaga, a za 1 cm. vbadaj v blago kakor kaže slika. Potem premeži te niti z drugo nitjo počez, vbadaj iglo v vsako drugo nit. Ko je podšivanje gotovo, obreži razparano blago na nasprotni strani, ter lepo zlikaj.

ZA NAŠE KUCHARICE.

Ribja juha. Osnaži majhne ribe, odstrani kožo in vse koščice. Ribje meso zreži na koščke, zadnje pa skuhaj v slani vodi s peteršiljem, česnom in čebulo. Ko se je kuhalo približno 30 min. precedi skozi sito in dodaj tekočini bledorujavo prežganje, soli, popra, na koščke zrezano ribje meso in sesekljanega peteršilja. Vse to malo pokuhaj, a pazi, da se meso ne razkuha.

Ribja omaka. Osnaži postrv, odstrani kosti in seseklaj meso prav drobno. Pripravi prežganje, dodaj sesekljanega peteršilja, paradižnične konzerve, popra, soli, limonovca soka in vode. Vse to naj se pokuha; nazadnje dodaj ribje meso, ki se ne sme predolgo kuhati. K omaki se prilega polenta.

Omaka k testenini. Kuhano meso nima vrednosti in pravega okusa. Seseklaj ali zmelji ga na drobno; na razbeljeno mast zarumeni čebule, peteršilja, paradižnične konzerve, poper in sol ter zalij z vodo ali juho. Dodaj še sesekljano meso in kuhaj vsaj 20 min. Omaka se prilega k rižu, testenini in močnatim žličnikom.

Sirova omaka. Napravi bledorujavo prežganje iz moke in malo sladkorja, zalij z mrzlo vodo ter soli. Ko je omaka pokuhana, dodaj zriban sir; kuhati se mora še nekaj časa ter dodaj se sesekljanega drobnjaka. Za to omako vporabiš lahko stare sirove skorje.

Različno pecivo iz vshajanega testa.

Pripravi sledečo testo: $\frac{3}{4}$ kg moke, 150 gr. putra ali masti, dve celi jajci, 50 gr. sladkorja, soli, zribane citronove skorje, 20 gr. shajanega kvasa in toliko mleka, da bo testo prav izdelano. Ko testo dovolj vzide, napravi na pr.

mandljeve breclje.

Testo zreži na majhne koščke, izvaljaj iz njih dolge svalke, zaokroži jih v obliko breclja, namaži z jajcem in potrosi povrhu s zmletimi mandlji in sladkorjem ali zvaljaj na prtju en košček testa prav tenko, napolni s zmletimi orehi, makom ali z mandlji, ki jih pomešaš s sladkorjem in drobtinami. Mak pokuhaj prej malo v mleku. S pomočjo prtiča zvij testo skupaj, namaži in speci.

Zvaljaj štirioglate koščke, postavi v vsacega marmelado ali gosto kremo ter stisni vogle skupaj. Iz takega štirioglatega testa napraviš lahko škrnicelj in napolniš s kremo. Speci v neprevroči peči.

Orehov puding. 70 gr. putra ali masti, 90 gr. sladkorja in tri rumenjake mešaj tako dolgo, da se peni. Dodaj tej zmesi v mleku namočeno žemljo, ki si jo odtisnila in sesekljala, 140 gr. zmletih orehov, 50 gr. kruhoivih drobtin in sneg treh beljakov. Zli to snov v dobro namazano formo za puding in kuhaj v sopari 1 uro.

Iz te snovi napraviš lahko kipnik in ga speci v neprevroči peči. Serviraj ga s šado iz belega vina ali tudi s zredčeno marmelado ali s sadnim ocedkom.

ZAPISKI.

Slovensko žensko društvo v Gorici je napravilo veliko veselja našim malčkom. Pod okriljem istega so nastopili otroci v bajnem »Kraljestvu palčkov«, kjer se tem malim možiceljem odkriva otroško hrepenenje po materi in govori o njeni ljubezni. Pisatelj je položil v to pravljico vso svojo ljubezen do otročičev in matere in ob enem zasanjal sanje nekdanjih dni, ko je sam živel v kraljestvu pravljic. Zato je ta spevoigra res primerna za otroke in precej razumljiva ker so se otroci igralci še zadostno poglabili v svoje uloge.

Mnogo truda in priprav je bilo treba, a koliko veselja in zanimanja v otrocih samih! Igro je še bolj dvignila v bajnost oprema, ki je odgovarjala vsebini in mehka godba. Le lepa plesalka, ki je sipala vijolice na spečo Anico nas je zbudila iz pravljice kraljestva. Sličila je metuljčku, ki je zašel v kraljestvo vil

Kralj je nosil s ponosom svoje žezlo in plašč, Anica je bila ljubka in veseli norček je vzbujal mnogo zanimanja. — Zeleni je, da bi bili tudi otroci z dežele deležni te spevoigre! —

Zenska profesorica na vseučilišču. Javno profesuro za predavanja o prehrani rastlin je dobila na poljedeljski visoki šoli v Hohenhermu dosedanja zasebna docentinja dr. Marta v. Wrangell.

Prva ženska zagovornica v Jugoslaviji. 25. februarja t. l. je nastopila na okrožnem sodišču v Sarajevu kot zagovornica v neki razpravi gđč. Zora Ilić. To je prvi slučaj ženskega zagovorništva v Jugoslaviji.

Zenska mladina na srednjih šolah v Češkoslovaški republiki. Glasem uradnih podatkov, obiskuje srednje šole na Češkoslovaškem 26.855 deklet. Od tega odpade na češke srednje šole 20.555 deklet, na nemške 5706, na madžarske 492, na poljske 68 in na ruske 39. V odstotkih tvori ženska mladina 27,2% vseh čeških in 23,1% vseh nemških učencev na srednjih šolah.

Načelno izenačenje zakonske morale na Angleškem. Angleški parlament je z ogromno večino glasov sprejel zakon, ki določa, da sme poslej tudi žena zahtevati ločitev zakona, ako se mož pregreši proti zakonski zvestobi. Doslej se je smel pač mož ločiti od žene, ako mu je bila nezvesta, žena pa le tedaj od moža, ako jo je poleg nezvestobe še pretepal ali drugače z njo ravnal surovo. Gornji zakon je važen predvsem zato, ker priznava tudi ženi pravico do moževe zvestobe.

Enakopravnost ženstva na angleških univerzah. Vseučiliški senat v Cambridgeu je 5. marca t. l. odredil, da morejo ženske doseči vse univerzitetne čine in obiskovati predavanja in vaje pod enakimi pogoji kakor moški slušatelji. Enake ugodnosti je priznala ženskam oxfordeka univerza. Pač pa se po nekaterih zdravniških šolah pojavlja odpor proti skupnemu študiju moških in ženskih slušateljev in zmaguje zahteva, da naj se uvedejo ločena predavanja ali celo ločene medicinske šole za vsak spol posebej.

Izenačenje žensk z moškimi v ameriškem pravu. V newyorški državi imajo pripravljenih 25 zakonskih načrtov, ki imajo namen, da se v zaknih ženske pravice in dolžnosti izenačijo z moškimi. V bodoče naj bosta mož in žena enako odgovorna za vzdrževanje družine ter bo mogel mož tožiti ženo za prispevanje k vzdrževanju otrok. Premoženje moža ali žene iz časa pred zakonom ne more dužiti kot jamstvo za dolgove, ki jih eden ali drugi napravi v zakonu. Žena bo imela tudi pravico do odškodnine za domače delo.

Zenska pridobitna zadruga v Sarajevu. Sarajevsko ženstvo je na posebni konferenci sklenilo, da osnuje žensko pridobitno zadrugo. Namen zadruge bo, da zagotovi svojim članicam npravno in gmotno pomoč, zgradi dom za zapuščene žene in dekleta, ustanovi lastne delavnice za razne stroke, pomaga nevestam pri možitvi nabaviti balo in daje članicam v potrebi podporo. Razen tega bo zadruga sprejemala hranilne vloge in otvorila ženski klub in knjižnico.

Ženske v pridobitnih poklicih v Ameriki. V Ameriki skoro ni več nobenega pridobitnega poklica, v katerem ne bi našli ženskih pripadnic. Po rudnikih, železnicah, ladjedelnicah, ladjah, tovarnah, opekarnah, koračnicah, v lesnih stavbnih in vseh drugih podjetjih in obrtih si služijo ženske svoj vsakdanji kruh. Prodirajo pa tudi v vse višje poklice in je tačas v Združenih državah 1738 sodnic in odvetnic, 1787 duhovnikov (evangelj-

ških), 14.617 umetnic, 7219 zdravnic, 1829 zobozdravnic, 1117 arhitektinj in 41 inženirk. Vsega skup je v Združenih državah nameščenih 8.549.511 žensk in je med 678 pridobitnimi poklici le 33 takih, ki doslej še ne zaposlujejo žensk.

Mednarodni kongres za žensko volivno pravico se bo začel meseca maja t. l. v Rimu. Pripravljalni odbor je častno predsedstvo ponudil italijanskemu ministrskemu predsedniku Mussoliniju, ki je ponudbe sprejel in obljubil za kongres vso svojo pomoč. Program kongresa obsega sledeče točke: Načrt za delo v državah, v katerih žene še nimajo političnih pravic; za enako delo enako plačilo; ena morala za vse; državljanstvo poročene žene; gospodarski položaj žene in vprašanje nezakonske dece; žena in politika; program za bodoče delo Mednarodne zveze za žensko volivno pravico. Na kongres so povabljene vse države sveta.

Kemal paša za emancipacijo turške žene. Kemal paša, ki je organiziral turški odpor proti uničujočim določbam mirovneag diktata in porazil turško vojsko v Mali Aziji, je evropsko izobražen mož, pravtako pa tudi njegova žena, ki jo je dal oče, bogat trgovec iz Bruse, vzgojiti v Parizu in Londonu. Nedavno je Kemal paša potoval po turški državi, da se prepriča o razmerah. Ob tej priliki je na raznih mestih povdarjal, da se mora turška žena dvigniti iz sedanje zasužnjenosti in postati v vsakem pogledu enakopravna z moškimi. Sedanja podrejenost turške žene izvira še iz perzijskega vpliva, dočim muslimanska vera predpisuje, da se morajo ženske vzgajati kakor moški. V prvih časih islama je bilo med mušlomankami mnogo učenih žena in dobrih govornic. Kultura bo zmagovita šele tedaj, je rekel Kemal paša, kadar je bo v enaki meri deležna tudi ženska.

Dom za mlade delavke je ustanovila češkoslovaška organizacija Y. W. C. A. v Pragi. Dom je ves dan odprt, posebno pa opoldne in zvečer. V domu je posvetovalnica, kjer dobe delavke v vseh slučajih nasvete in navodila, čitalnica in delavnica, kjer sta delavkam ves dan na razpolago dva šivalna stroja. V domu se bodo vršili tečajji za jezike, šivanje, štedljivo kuhanje; vsak teden se vrše telovadne vaje in vaje v narodnih plesih. To je pa le začasna ustanova, dokler gori imenovana organizacija ne zgradi za dom lastne zgradbe, za katero so že načrti gotovi.

Osemdesetletnica nemške zdravnice. Gđč. dr. med. Franciška Tiburtius v Berlinu je praznovala pred kratkim 80letnico svojega rojstva. Ob tej priliki je izdala svoje spomine, v katerih opisuje svoj trujevi pot študij in prve prakse. Ker tedaj v Nemčiji ženakam še ni bil dovoljen vstop na vseučilišča, je dr. Tiburtius dovršila svoje študije v Zurichu. Kot mlada zdravnica se je s svojo tovarišico dr. Lehmus nastanila v Berlinu, kjer ji pa kljub najboljšim izpričevalom, diplomam in priporočilnim pismom švicarskih profesorjev niso hoteli priznati doktorata ne je pripustiti k nemškemu državnemu izpitu. Končno so ji namignili, da po novem nemškem obrtnem zakonu lahko mirno otvori svojo zdravniško prakso kot prosto obrt. Ker zaenkrat ni bilo drugega izhoda, sta se dr. Tiburtius in dr. Lehmus s tem zadovoljili in otvorili svoje ordinacijske prostore — blizu druga pri drugi — l. 1976. Spočetka sta našli med zdravniškimi krogi mnogo mrzlega odklanjanja, toda polagoma sta se uveljavili in si proborili v zdravniških krogih ugledno stališče.